

ВСЕСВІТ

№4-5

ЦІНА 20 коп.

ДО СТАРИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
ЖУРНАЛУ

ВСЕСВІТ

В звязку з перетворенням журналу „ВСЕСВІТ“ в тижневик, Видавництво газети „ВІСТИ ВУЦВК“ публікує нижче схему надсилання журналу всім передплатникам, що до цього часу підписалися на журнал „ВСЕСВІТ“.

ПЕРЕДПЛАТНИКИ, що передплатили

на 1 м. на січень	за —	карб.	40	к. одерж.	№ 1—3, 4—5
” 2 ” ” січень-лютий . . . ”	—	”	80	” ” ”	до № 8 вкл.
” 3 ” ” січень-березень . . . ”	1	”	20	” ” ”	до № 11 ”
” 4 ” ” січень-квітень . . . ”	1	”	60	” ” ”	до № 13 ”
” 5 ” ” січень-травень . . . ”	2	”	—	” ” ”	до № 16 ”
” 6 ” ” січень-червень . . . ”	2	”	40	” ” ”	до № 19 ”
” 7 ” ” січень-липень . . . ”	2	”	80	” ” ”	до № 21 ”
” 8 ” ” січень-серпень . . . ”	3	”	20	” ” ”	до № 24 ”
” 9 ” ” січень-вересень . . . ”	3	”	60	” ” ”	до № 27 ”
” 10 ” ” січень-жовтень . . . ”	4	”	—	” ” ”	до № 29 ”
” 11 ” ” січень-листопад . . . ”	4	”	40	” ” ”	до № 32 ”
” 12 ” ” січень-грудень . . . ”	4	”	80	” ” ”	до № 35 ”

Переходячи до поданої вище схеми, В-тво „Вісти ВУЦВК“ мало на уязі з забезпечення інтересів передплатників.

Зі свого боку В-тво просить передплатників „ВСЕСВІТУ“ уважно переглянути схему, зауважити, коли закінчується тепер їхня передплата, і своєчасно її поновити.

Що ж до нових передплатників, то вони передплачують журнал за новими умовами.

ВИДАВНИЦТВО „ВІСТИ ВУЦВК“

РІК ВИДАННЯ III.

№ 4—5
31-го січня
1927 року

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

ВСЕ СВІТ

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Президія Всеукраїнсько-го з'їзду робітниць та селянок. Посередині—тов. Г. І. Петровський

Делегатки Всеукраїнського з'їзду в Червоному отелі за обідом

Оповідання Д Ж У Д І Б. І. Клея

TА ВОРУШИСЬ-НО, Джуді, темнолиця малпо. Привез повну тачку коксу, та гарного—пам'ятай. Доглядай, щоб усі грудки були однакові. Не треба грудок завбільшки з твою безглазду голову.

— Добре,—втомленим голосом відповів Джуді.

— Прошу не відповідати,—крикнув майстро по відливці й штурнув у Джуді дерев'яну форму.

Важка річ ударила поденника межі плачі; обличчя йому покрилося від болю. Але, що за лихо! Адже ж він був тільки прішелепувати паруб'яга, і, не дивлячись на дорослість, на зріст не вище чотирнадцятирічного хлопчика. Працював він в охотою й допомагав усім, терплючи своє рабство й побої за нагороду, на половину меншу платні звичайному робітникові.

— Соромтесь, Девісе,—промовив „учень“ Чарлі Фенвік.—Джуді добре знає свою роботу.

— А хто вас питає?.. Коли я від вас почую ще слово—виділайте з моєго цеху. Незадовідомі роблять з вами, що хочуть. Я ніколи не любив учнів. Я хазяїн відливочного цеху й коли він не буде приносити прибутку, то мене виженуть, а не вас і не вашого приятеля Джуді.

Двоє формовщиків так само прислухались до Джека Девіса, вони теж не долюблювали учнів.

Девіс був високий на зрост, з важким характером—і в хвилині гніву любив показувати свої м'язи й кудаки. Він був чудовим гамарником, користувався прихильністю Вайнса і К-о й мав посаду головного розпорядчика в мідяному відливочному цехові.

— Соромно, Девісе,—із запалом сказав друге Чарлі, —соромно бити бідолагу... І звичайно, я залюбки став бійому за товариша, а не тобі.

— Так?.. промовив Девіс. — Чи може хочеш, щоб я потрощив тобі обличчя.

— А тільки спробуйте підняти на мене вашу брудну лапу, — задихаючись відповів Фенвік,—я вдарю вас першим, що тряпиться під рукою.

І він склонив чотирьохунтові кліщі.

— Би не людина, а звір!

— Що, звір?..—Обличчя Девіса покривилось; він відвернувся до формовщиків.

— Він знає, що я нічого неможу бійому зробити—промовив до формовщиків майстер.

— Е, згиньте всі ці учні. Підемте но, товарищі, та винесмо чайку. Хай „майстер“ Фенвік постежить за горнами... Ну-с, „майстер“ Фенвіку,—глузливо продовжував він,—чи не буде ласкаві вислухати декілька вказівок. Прошу, щоб одні шестеро горнів горіло до моєго повернення: Може ви люб'язно доглядатимете, щоб під плавильниками щільно прилягав кокс. Во навіть найкращі плавильники з чорного графіту не можуть холодні ростопити метал. Я ще не помер, „майстер“ Фенвіку, і повинен навчати вас ремеслу. Коли форми до відливки будуть готові, не хлюпніть води круг них: з-за однієї краплі вся тижнева робота може полетіти к чорту.

— Про все це я знаю,—відповів Фенвік.

— Дуже вдячний вам «майстер» Фенвіку,—знущався далі Девіс:—Ми повернемось через тридцять хвилин, й до того часу

метал повинен бути готовий, добродію. Формовщики всміхнулись.

Девіс обернувся, щоб вийти з цеху тої хвилини, коли Джуді привіз повну тачку коксу. Майстро спотикнувся об колесо. Може він і справді трохи забився, але у всякому разі не дуже. Та йому треба було зігнати на комусь своє зло, і він ударив Джуді по голові.

— Проклятий. Ти навмисне підсунувся до мене під ноги. Почекай же я все зроблю, щоб тебе вигнали.

Від удару Джуді впав. А підвішись, він приголомшений не міг говорити. В його хворому мозкові вертілися роєм думки про помету і він бормотів щось незрозуміле. Девіс вдарив він його знов, коли б Фенвік не затулів тілом бідне стверніння. Джуді пригорнувся до нього, жалібно похлипуючи.

— Я поскаржуся про це містерові Вайнсові,—третяточко усім тілом сказав Фенвік.—Я сміли ви бити цього бідолагу.

— Підем Джуді, обмиш обличчя, а ось тобі новенький шлінг.

Джуді в подякою всміхнувся, хоча слізи продовжували котитись по його закоптилих щоках.

— Не говоріть м-ви Вайнсові—попросив він, а то мене одішлють знов до робочого будинку, а там прямо жахливо. Ви ж не були в робочому будинку. Будь ласка, не говоріть нічого, сер.

— Тепер вам покращало? — Так...

Джуді глянув на відливочний двір й побачив, що фігура Девіса проходила біля воріт. Малесенький, близько один від одного посажені оченята напівідіюга бліснули від ненависті.

Хоча б він помер—пропшепотів Джуді, вітер обличчя брудною ганчірвою й вернувся до тачки. Фенвік був занятий коло горнів, що увіходили в землю футів на шість, а краї підіймались над підлогою тільки на фут.

— До їхнього приходу мештал буде готовий,—зауважив Чарлі, говорячи скоріш до себе самого ніж до Джуді. — Тяга сьогодні добра.

— Джуді допоможіть мені ковш принести. — Ковшем зоветься посудина, що зроблена із склепаних сталевих круглих платин. До ковша було прироблено кілька рухомих ручок, так що за нього бралося враз троє людей.

В середині він був вкритий шаром формової глини, а глина вся була вимазана вугілям. Робилося все для того, щоб ростоплений метал не лип до ковша. Фенвік та Джуді дбали вітерли в середині ковша пил, поставили між плавильниками та формою, що готова була прийняти метал. У відливочному цехові стало нестерпимо жарко.

Горна ревли в унісон, і нарешті покришка на них розігрілась мало не до біла.

Коли покришку було скинено, в гору вдарили білі клубки пари металу, що топиться. Рвучкий вітер пронісся у дворі, не сучи цілі хмарі пилу в двері мідно-відливочного цеху.

— Будь ласка, полійте злегка двір водою, Джуді,—промовив Фенвік—Трохи поблизкайте води й на підлогу.

Велич постати Леніна не тільки одушевлює міліони трудящих цілого світу, а й приголомшує наших ворогів. Тільки такою приголомшенню можна пояснити чудний факт, що англійський буржуазний журнал вмістив фігуру Леніна на титульній сторінці, де він звичайно містить фотографії з англійського та інших, ішо не скинутих ленінізмом королів.

никами та формою, що готова була прийняти метал. У відливочному цехові стало нестерпимо жарко.

Горна ревли в унісон, і нарешті покришка на них розігрілась мало не до біла.

Коли покришку було скинено, в гору вдарили білі клубки пари металу, що топиться. Рвучкий вітер пронісся у дворі, не сучи цілі хмарі пилу в двері мідно-відливочного цеху.

— Будь ласка, полійте злегка двір водою, Джуді,—промовив Фенвік—Трохи поблизкайте води й на підлогу.

Коли все було впорядковано, Фенвік вийшов з будівлі й сів на дерев'яну лаву: тут завжди по черзі відпочивали робітники. Всі горна працювали одночасно тільки за часів великих відливок. Крім того, мідяний цех було погано пристосовано до свого призначення. Його перероблено було зі стайні, і в одному кінці містилися антресолі й горище. Через це вентиляція була кепська, й пара з розтопленого матаду була отруйна. Джуді бризкав водою із залишного відра, іноді маючи свої запухлі від побоїв очі. Раптом обличчя йому покривилося і він гнівливо заміявся. Джуді ненавидів Девіса й хотів помститися.

Батато років тому інший чоловік, без жалю й без причини, побив його. Джуді росквітався з ним. Його напасник працював саме під вікном у дахові. Джуді чекав і стежив. Нарешті прийшов слушний момент. Джуді виліз на дах й кинув на свого ворога велику колоду. Тепер він сміявся, пригадавши це. Тоді він жорстоко поранив того чоловіка і нікому ніколи не спадало на думку, чому то впала згорі колода.

Джуді знов набрав у відро води й подивився на Фенвіка, що тепер лежав на лаві, відпочиваючи на свіжому повітрі.

— Я поблизу водою підлогу цеху, — сказав до нього Джуді:

— Дивися ж — бризкай лише стільки, щоб прибити піл — крикнув Фенвік. — Чому це Девіс не йде? Метал пропаде даремно.

Джуді вміг підняв цегlinu, що затулала вхідну дірку в середину форми й пустив туди цілий струмок води. Потім напівідігнув швидко засунув цегlinu на місце, а коли прийшли майстри в цехові вже його не було.

— Я справи, містер Фенвіку? — поспітив Девіс — Признаїтесь самі, мій ніжний дотик дуже прикрасив циферблат Джуді. Гей, у цех!. Знімайте одяг, молодці!

Метал готовий.

Закриваючи рукою обличчя від гнігучого жару Девіс почесі заглянув у кожний плавильник.

— Матеріялу доволі, — прямим рівнів. — Плавильники навіть залишили повні.

— Тепер ви, учень, станьте о стороні і стежте, як знаючи люди роблять діло.

Один з формовщиків зняв покришку з останнього плавильника, а Девіс вхопив величезні кліщі. Вихвалаючись своєю майже надлюдською силою, майстер підняв із горна плавильник, повний ростопленого металу.

Ще мить — і вогнianий струмок полився у ківш. Девіс відкинув порожній плавильник й підбіг до другого горна. Всюди повторилось теж саме. Метал зі всіх шести величезних тиглів шипів у ковші.

— До вороту ти, свиня Джуді — проревів Девіс.

— Піднімай тихше! Готуйтесь, молодці! Швидко й обережно! Тепер ви, містер Фенвіку, приставте драбину на горіще та подивіться чи працює вентилятор, бо щось занадто вже жарко.

Фенвік послухався, радіючи можливості дихнути свіжим повітрям.

Джуді стояв біля ворота і губи йому були напів ростулені, а в очах блищало злосливе чекання.

— Піднімайте ще трохи. Тихо!.. — покричав Девіс.

Ворот, що на нього накручувався ланцюг проходючи через блок, крикнув. Ківш повис у повітрі над формою. Девіс обома руками склонив мішалку.

— Пора! — крикнув Девіс.

Ківш захітався, накинувся; ростоплена мідь полилася у жолоб, а з нього в форму. Та раптом у формі стався страшений шум. Щось клекотіло, дзвурчало, більше... З кожної дірочки виравався зі свистом пар.

Мініятюрний вулкан розірвав форму на шматки. Ростоплена мідь полилася несучи полум'яні бризки. Одна з них крапель попала на голу руку Девісові. Майстер зізнав, що вся відливка загинула й з прокльоном кинув мішалку.

Понад сто фунтів металу бігло по підлозі, запалюючи все. Струмок той торкнувся до сіна, що було тут для укладки готових чушок. Сіно запала, Знялися клубки диму й язички полум'я.

— Фенвіку, Фенвіку, — закричав Девіс, — плигайте до долу! В справу втручається сам діявол!..

Формовщики встигли вибігти на двір.

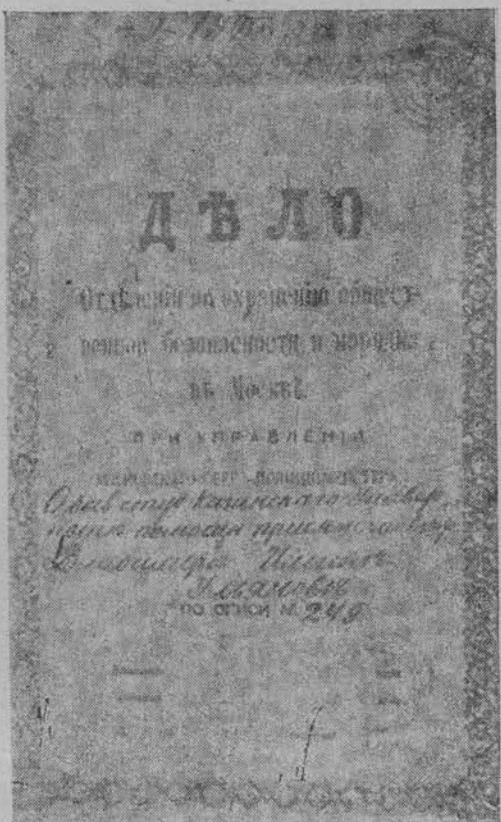
Із сталової відливочної та інших цехів вибігали робітники.

Джуді немов закам'янив. Пальці його ще тримали річаг вороту.

Він зачув крик Девіса, повний одчаю, й пригадав, що Фенвік єдина людина, що поводилася з ним гарно, був на горі, в по-лум'я горіща.

Швидкими рухами кішки вибіг він дверима, склонив куртку, що висіла на гніздкові ззовнішнього боку стіни.

То присідаючи то пробиваючись вперед повернувшись він знов у мідяний цех і як малпа по драбині піднявся на го-

Відомий паризький скульптор М. Аронсон у своєму ательє працює над погруддям Леніна

рідце. Ніхто не бачив цього. Будівля здавалася пеклом з диму й полум'я.

— Він загинув, — помітивши відсутність Джуді промовив Девіс. — Шкода що я вдарив його.

— А бідолашний хлопчик Фенвік, яка жахлива йому смерть.

Аж ось раптом робітники закричали й кинулись до дверей, що були вже у полум'ї.

З даху стрибнув Джуді притуляючи обгорілими руками до своїх грудей Фенвіка.

Джуді так спікся що помер тієї ночі.

Чарлі Фенвік не відходив од нього до останньої хвилини...

Переклад з англійської мови Е. А.

КОРОЛІ-АГЕНТИ

Англія на Близькому сході організувала цілу низку маленьких королівств. Іх „королям“ Англія багато платить, бо це її агенти. На малюнку військовий аероплан подарований Абдулі. Військові пілоти швидко запроваджують „спокій“, втихомирю-

Е. М'якота

ПОРОША

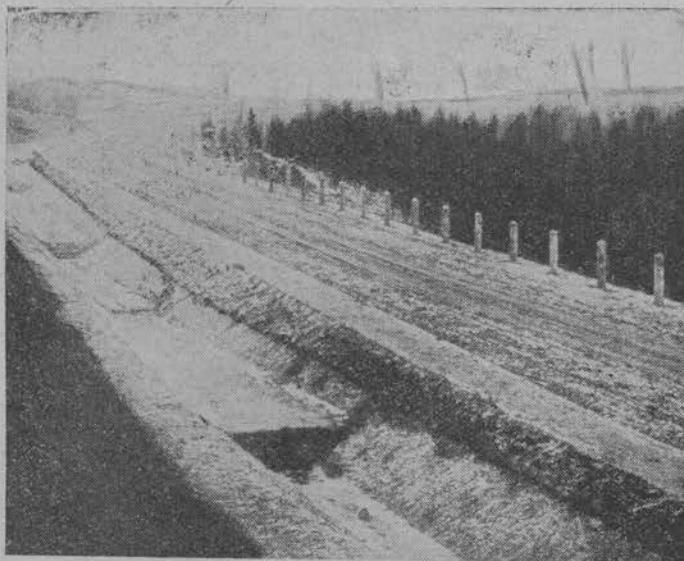
Злітаються сніжинки до землі,
Шумлять немов колоссям лан.
Плетуть вінки у білій міл,
І утопають в пінний океан...
Так м'ягко сніг — трава в лугу,
Стискає груди мрійним жаром
Побачу місяця дугу,
Віддамся ніжним білим чарам...
Подамся в ліс збирати лист,
Що розгубили клени,

Струшу з них сніг, а зірки хвіст
По небу як дремене.
І в журі поплетьусь назад,
Чого-чого не знаю...
Пороші срібні, я вам рад,
Вам пісню я співаю!
Дрімає клен, стомився я
Хіба спочити трошки...
Ранкова синь ветав здала
Мов очі, мов волошки.

ючи повстання проти „короля“
що надміру дбав на користь
Англії.

МОТОРНИЙ ШЛЯХ МІЖ ТОКІО ТА ЙОКАГАМОЮ

Японія, м. Омора. В грудні відкрито моторний шлях між Токіо та Йокагамою. Шлях цей проходився кілька років

Шлях Сталінка — Голосієво через греблю ставка. Залізобетонний водоспуск під греблею

НОВЕ ДЖЕРЕЛО КУЛЬТУРИ

(До утворення Сільсько - Господарської Академії)

За три версти від Києва, недалеко від величного міста, лежить господарство Київського Сільсько-Господарського Інституту — „Голосієво“. В цьому господарстві ще влітку 1926 року почали будувати нове джерело сільсько-господарських знань, новий осередок культури — Сільсько-Господарську Академію.

Академія складатиметься з 12 науково-дослідних інститутів. Для одного з цих інститутів — лісового — вже майже закінчено будування кістяка досить великого корпусу в 3 тис. куб. саж. Будинок витримано в стилі українського бароко. В цьому ж стилі буде витримано всі будинки Академії.

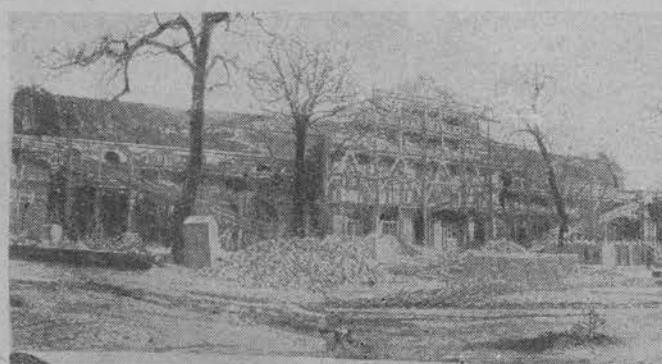
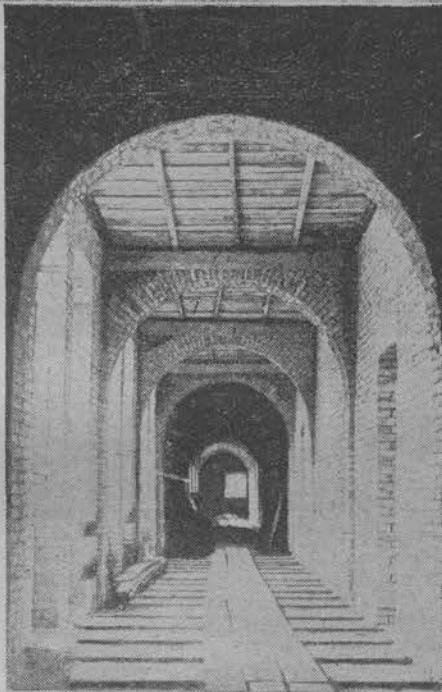
Треба відзначити, що деякі труднощі стояли на шляху будівництва: віддаленість від міста, часто почувався брак будівельних матеріалів, незручні шляхи і т. д., та все ж перший будинок Лісового інституту збудовано протягом семи місяців.

Одночасно почали прокладати брукований шлях від „Сталінки“ (околиця Києва) до господарства „Голосієво“. Старий шлях між Сталінкою та „Голосієвом“ був незручний: спуски на цьому шляхові були занадто круті. Новий шлях матиме зручні

під'їоми на плато, де будуватиметься академія. Крім того, цей шлях прокладається в місцевості з чудовими краєвидами.

Треба зупинитися і на технічному боці будівництва. Для будування академії та шляху використовується всі нові технічні досягнення. На новому шляху на протязі 700 саж. прокладається шість водоспускних бетонних труб. Під греблею одного з ставків, що через неї проходить шлях, прокладено ще одну залізо-бетонну трубу.

Для забезпечення шляху від розливів при опадах і під час весняної поводи збудовано вдовж усього шляху штучні технічні спорудження, що сприятимуть повільному спуску води: зроблено водоспинський канал (кювет) з бетонними перемичками і таким чином під час великих опадів вода не розливатиметься і шляхові не загрожуватиме післявідь. В найближчі роки нове джерело культури буде збудовано.

Лісоінженерний інститут майбутньої Сільсько - Господарської Академії. Стиль — український барокко. Середина фасаду лісоінженерного інституту. Коритар

Санаторія старої Мацести

МАЦЕСТА

Курорт, яких мало. Стаття Емпе

Чорноморське узбережжя від Анапи до Батуму—це особливий край. Крім флори середнього клімату, ми зустрічаємо там чимало тропічної рослинності. І коли в Харкові, Москві, Київі, Ростові та в інших містах все вкрито снігом, в цей час там, за пасмом Кавказу—тепло й соняшно. Там майже не знають зими. Там зима нагадує про себе лише тоді, коли спадає лист з дерев нашого клімату.

Коли збочити в Армавірі на південь від залізничої магістралі Тихоріцька—Баку, то за Майкопом, майже по спіралі, ми спустимось до Туапсе—

Пляж нової Мацести

Війстя до печері з озером

кінцевої залізничої станції на березі Чорного моря. Кавказьке пасмо перетнуто кількома довжелезними тунелями. Спіральний спуск залізниці,—це один з найбільш мальовничих моментів шляху до Туапсе. З вікна вагону ви бачите, як потяг, протягом кількох годин в'ється на крутих косогорах.

А Туапсе—це вже новий клімат. Туапсе—порт з великим майбутнім. Протягом найближчих п'яти років тут проведено буде велике будівництво.

Від Туапсе, вже понад самим морем, залізниця проходить аж до Адлеру; нині її прокладають іще далі: через Гагри та Сухум до Поті. Значення цієї колії—величезне. Така залізниця над морем—

одним-однією в цілому СРСР. Ви щедете в 30 кроках від моря і стільки ж від стіни гір. Заходлено перебігаєте в вагоні від вікна до вікна. Праворуч—бліскуче, синє, сонячне море, ліворуч—косогори з роскішною рослинністю. Тут, на скелях, на рельєфах гірської місцевості читаєш історію землі. Безумовно, ця місцевість в однію з найкращих у світі.

Від Сочі до Мацести, на косогорах роскідано багато колишніх аристократичних маєтків. Пальми, агави, кіпариси, банани, магнолії, мандаринові дерева та інша південна рослинність ішле більше збагачують красу цієї місцевості.

Нова Мацеста—одна із станцій цієї чудової залізниці. Кілька гарних віл, кілька вбогих будинків і серед них—великий європейський будинок. В цьому будинку—ванні. Тут через рік—два, за проектом, буде величезна санаторія—на 1500 чол. Нині тут лише дуже небагато людей має змогу жити приватно. Всі ж інші, хто бажає лікуватись ваннами, мусять їздити від Сочі залізницею або ж автобусами, що роблять регулярні рейси від Сочі до Старої Мацести, а також до Гагри до Сухума.

За три кілометри від Нової Мацести і за 4 кілометри від моря лежить Стара Мацеста. Це—центр. Тут джерела цілющої сірчаної води.

Мацесту перетинає гірська ріка тієї ж назви, що впадає в Чорне море, за 10 кілометрів від Сочі. На 1 кілометр далі на

південь в тісного межигір'я вихоплюється друга річка — Агуря. Вони течуть поруч, розділені гірським пасом Десимоч, що сягає 350 метрів височини. Тут в так звана Орлина скеля. Спід неї дзюрчать струмені цілющої сірчаної води (сірчано-водно-солоної), — одне з найцінніших природних багатств Кавказького пасма. Мінеральна вода виходить у двох місцях — біля самої долини річки Мацести (Мацестські джерела) та в долині річки Агуря (Агурські джерела).

Мацеста притягає до себе величезну увагу медичного світу не тільки в СРСР, а й за кордоном. Не так давно американці пропонували здати їм курорт у довгочасну оренду.

Історія Мацести, як цілющого місця, досить давня. До 1888 року її знало тільки місцеве гірське населення. Тоді, у величезній печері було ще озеро, в 2—3 метри завглибшки, а з нього текла сірчана цілюща вода. Місцеве гірське населення з'їздилось з усіх — усюдів і тут, живучи під шатрами, користалося природними ваннами в озері. Слава про мацестівські води чим раз ширилася і Мацесту почали вважати за святе місце. Нині вхід до печери закрито і вода концентрується в кількох місцях для ванн. Пізніше, на початку ХХ століття, зроблено було аналізу води і знайдено в ній сірководня в 100 раз більше, ніж у відомій Авхенській воді і в 2 раз більше, ніж у П'ятигорську. Кількість сірководня дорівнюється 220 міліграмам на 1 літр води.

І тільки в 1916 році побудовано тут першу санаторію. Великі заслуги в цьому має доктор Підгірський, що вже більш 20 років живе біля Мацести — досліджує її і лікує хворих. Він перший почав уживати Мацестівської води для лікування хворих на серце, тимчасом як таку ж саму воду в Егейському бен використовують для лікування ріжних хороб, тільки не хороб серця.

В 1914 році за кілька сот кроків від моря збудовано великий ванні будинок і по-европейському його устатковано. Тут у 1927 році, як ми вже зазначали, мають збудувати нову велику санаторію. Обидва будинки мають сполучити скляною галереєю саме так, щоб живучи над морем, можна

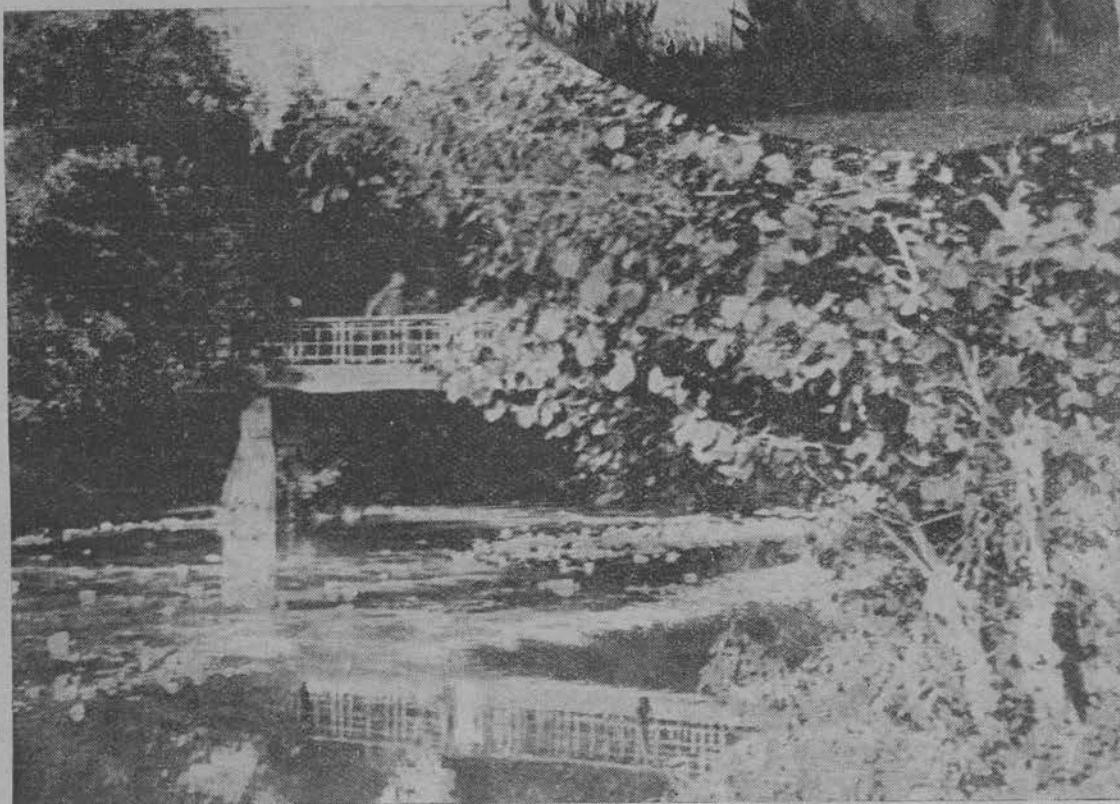
було брати ванни, 500 кроків далі від моря. Про роботу Мацести як курорта, свідчать такі цифри: в 1912 році на курорті було всього 1000 чол., в 1913 вже 19.000, в 1924—32.000, а в 1926 більш 45.000. Всього було дано в 1926 р. 120.000 ванн. Можна сказати, що ввесь Сочинський район живе нині Мацестою.

Більшість санаторій, а їх в тут багато (санаторія ВЦВК, Наркомполяхів, НК Почт та Телеграфів, північних залізниць, Робмису, МОДРу та інш.) функціонують переважно для Мацести.

Ціла низка хороб знаходить у цілющих джерелах Мацести свого лютого ворога — так запевняють лікарі; такі ж відомості про Мацесту поширюють і самі хорі. Майже всі хороби пробувано лікувати в Мацести — і не без успіху. Безперечно, вплив води Мацести на різні хвороби ще не зовсім досліджено, однак уже точно встановлено що вона дуже гарно впливає пої хоробах серця, ревматизму, при захоруваннях центральної нервової системи, при розладах міни річовин в організмі, а за останній час при енцефаліті (сонній хворобі).

Парк

Річка Мацеста

Коли прислухатись до голосу самих хорів, то чудеса Мацести — безмірні. Кажуть, що багато людей, особливо ревматиків, прибували в Мацесту на ношах, а вийшли з неї здоровими.

Житловий фонд Мацести — це переважно селянські будинки та місто Сочі.

Одна тільки санаторія в старій Мацесті пропустила за сезон 3 000 хорів. Варт відзначити, що джерела Мацести дали за сезон прибутку 150.000 крб.

Тим часом майже всі санаторії працюють з дефіцитом.

Емпе.

ВСЕСВІТНЯ ІЛЮСТРАЦІЯ

Уді-Абу-Тан—шейх бедуїнського племені „Бені Хассан“ на північному заході Аравійського півострова. Шейх—відомий у Європі. Він відігравав значну роль коли вигнали короля з Геджаса

17-го січня до Москви приїхав новий польський посол Патек. Патек—бувший оборонець Рози Люксембург. Фотографовано його на вокзалі

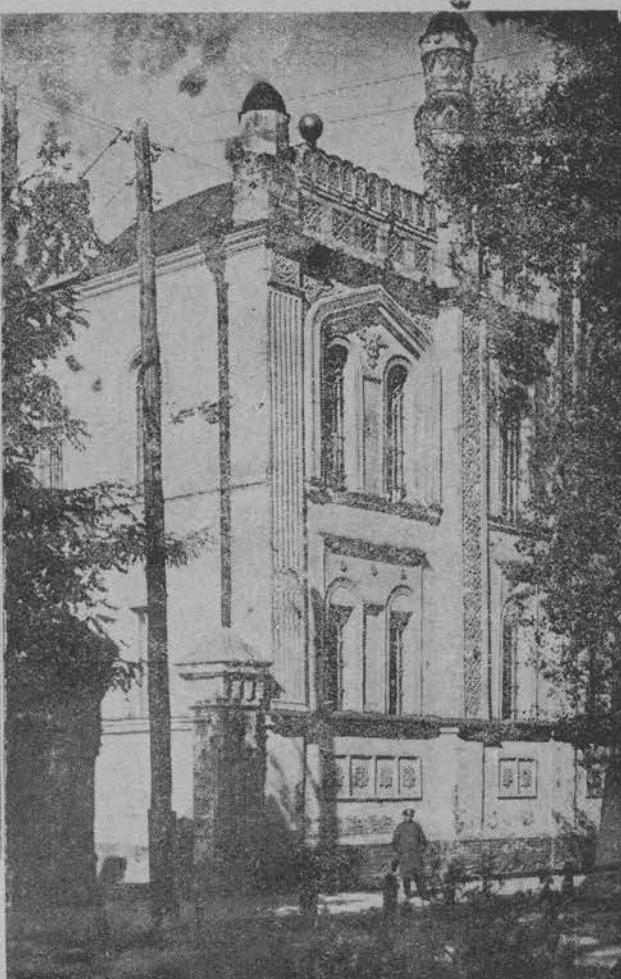

Тибет, Хіна. Кулі—хінські робітники, кожний з вагою від 75 до 150 фунтів, проходять гірські перевали. В наслідок мізерної оплати праці і звязаної з цим страшенною експлоатацією хінських кулі—цей засіб транспорту ще й досі є одним з найдешевших не тільки серед слабо замоднених пустель Тибету, а й у центральних та східних провінціях Хіни

В овалі—представник СРСР в Мексиці тов. Колонтай являє свої повноваження президенту Кельс

Новий Офіційний Агент СРСР в Канаді т. Л. Ф. Герус (1) прибув до Монреалю. Рядом (2) Радник УСРР в Канаді т. І. Ю. Кулик та "секретар Агенства (3) т. Буравцев

Полтавські ремісники та кустари відкрили новий клуб в колишній Хоральній синагозі. На фотографії— частина фасаду цієї синагоги

Наши театри несуть проміння нової культури в далекі закутки. На фотографії актори Робсель-театру ім. І. Франка при Зінов'ївській Політосвіті виїздять на села ставити вистави. Праворуч— Білоруський поет Якуб Колас. Нещодавно минуло двадцять років його літературної діяльності.

Білоруський уряд дав йому звання народного поета

ХУДОЖНИК П. О. ЛЕВЧЕНКО

Стаття М. Павленка до десятих роковин з дня смерті

Десять років тому, 27 січня 1917 року, в Харкові помер видатний український мальляр-пейзажист, Петро Олексійович Левченко.

Ця занадто скромна людина була мало відома нашій широкій публіці, але його твори знають усі: ці роскидані скрізь по музеях картини з природи України написав Левченко.

Народився Левченко в Харкові р. 1859. Освіту свою почав здобувати в Харк. гімназії, але з п'ятої класи залишає її і відається цілком студіюванню мальарства в єдиній у той час мальарській студії художника Шрейдера.

Згодом переїздить Левченко до Петербургу, поступає в Академію Мистецтва до професорів Клодта та Чистякова і з запалом відається роботі далі.

Велика любов до живої роботи і талант не дали холодному академізові, що панував тоді в Петербурзькій Академії, убити в Левченкові велику енергію та бажання працювати не пориваючи зі своїм оточенням життя й природи.

Не закінчивши Академії, Левченко через ріжні родинні справи

змушеній був покинути навчання і повернутися на Україну, в Харків.

Серед дуже несприятливих умов Левченко й тут інтенсивно працює далі над удосконаленням свого таланту.

Кінець-кінцем художників і Левченкові щастить відхати за кордон у Францію та в Італію для завершення своєї мальарської освіти.

Та далекий був Левченко від думки на довгий час залишатись серед чужої йому природи: він швидко повертається на Україну і завжди відає

всю свою любов до праці, глибокий талант свій нашій країні.

Краєвид України з її природою, з селами, гаями, з хатами й вітряками,—ось стихія Левченка.

І як неподібний був Левченко до всіх інших художників тогочасників, що теж малювали картини з життя України!

Не очами Гоголів та О. Толстих дивився Левченко на Україну.

В своїх малюнках Левченко показував і вкрай розізджену та розмиту дорогу, і закутки містечок з обідранними парканами та вулицями в вічних калюжах, і хати селянські з обшарпаними стріхами.

Реальними очима дивився Левченко на своє оточення.

Живучи останні десятки зо два років у Київі, Левченко що-літа виїздив на Лівобережжя, замальовуючи краєвиди ріжних закутків Полтавщини, а найбільше рідну Слобожанщину.

Бути так тісно звязаним з дійсністю, з природою, працювати нерозривно з цим, було завжди законом для цього майстра.

Навіть зимою, коли Левченко не міг працювати десь надворі, він бодай з вікна робить свої зимові замальовки і скільки життя передає в них! Одним звичайним олівцем орудував Левченко з таким майстерством, як

П. Левченко. Автопортрет

ніхто з його товаришів. І тому кожна хоч найдрібніша робота з картин Левченка від теплим подихом своєрідної природи України, стільки сонця й стільки повітря.

Умів цей художник відчути глибину краси своєї природи й вмів її передати для глядача в своїх творах.

Художник дуже багато працював і багато зробив для нашого пейзажного мистецтва.

Ще пам'ятаємо художню виставку в Харкові весною 1918 року, де твори Левченка, вже після його смерті, було виставлено сотнями, а скільки високо поетичних праць художника роскідано скрізь по музеях Радянського Союзу.

В часи світової війни Левченко остаточно переїздить на Слобожанщину і в Харкові вмирає.

Поховано його на міськім кладовищі і могили його не знає наше громадство, як не знає воно могил може й інших видатних діячів.

Україна досі ще не спромоглася на влаштування своєї національної галереї, але така мусить бути в недалекім часі і на ній почесне місце надежатиме цьому невтомному робітникові на ниві мистецькій.

ВІДНОВЛЕННЯ ГРЕБЛІ

Річка Рось, біля Білої Церкви. Київщина

Запорізький Комітет Сприяння Дніпрельсттанові. В центрі—голова запорізького окрвиконкуму тов. Онищенко, голова Комітету; ліворуч—тов. Кобілін

НА ДНІПРЕЛЬСТАНІ

На Дніпрельстані, в Кічкасі, йде підготовча робота до початку робіт. Закладані греблі відбудуться приблизно в червні—липні, коли буде найнижчий рівень води.

Сама ж контора Дніпрельстану являє собою тут цілу невеличку наукову установу.

Тут в підвідділі гідрометричний, геодезичний, геологічний агрономічний та підвідділ вивласнення. На чолі кожного підвідділу стоїть висококваліфікований спеціаліст.

Гідрометричний відділ працює над вивченням „режиму води Дніпра“. Як недавно писав у „Вісٹях“ інженер Кобілін, що заступав проф. Александрова в Кічкасі, — „основою проекту Дніпрельстану є вода як джерело тієї колосальної енергії, що йде має дати Дніпрельстан“. Гідрометричний підвідділ і вивчає воду, рівні її в різni частини року, для чого він має цілу низку своїх станцій і пунктів. Бо ж ясно, що без детального вивчення цього не можна спроектувати правильно ні самої греблі, ні станцій і ні тих турбін, що даватимуть електрику.

З гідрометричним підвідділом близько звязано роботу підвідділу геологічного. Воно й зрозуміло чому. Геологічний підвідділ, поперше, мусить прощупати через свердловини ґрунт навколо майбутніх споруджень Дніпрельстану, щоб часом, коли гребля збудується і вода підніметься, не трапилося десь підземного прориву. Це було б справжньою катастрофою для Дніпрельстану.

Геологічними розведенками встановлено, що підлога навколо Дніпрельстану є граніт високої якості і така небезпека, як прорив підгрунтових вод зовсім не загрожує.

Дніпрельстан потрібуватиме колосальну кількість будівельного матеріалу. Отож, другим завданням геологічного підвідділу було найти на місці погрібний будівельний матеріал, от як граніт, пісок, каолін то-що.

Третє, це те, що Дніпрельстан буде в середовищі майбутньої

великої індустрії. Ось чому надзвичайно важливими є розвідки по відшукуванню нових покладів корисних копалин, от як залізних руд то-що. Ця робота ще не закінчена, вона буде провадитись ще на протязі кількох років. Можливо, що тут розвідча робота наткнеться на багато несподіванок. Так, уже є натяки на те, що поблизу Дніпрельстану (15-20 кілометрів) по річці Конці є поклади залізних руд.

Яку велику роботу провів геологічний підвідділ, свідчить хоча б те, що він зробив 5.000 свердловин, і в Кічкасі є цілий геологічний музей.

Геодезичний відділ працював над зниманням та складанням мапи району, що на нього впливатиме Дніпрельстан, та самого місця майбутньої станції, що теж необхідне як для правильного проектування самої станції, так і для всіх робіт, звязаних з Дніпрельстаном. Не раз уже згадувалось, що Дніпрельстан могутньо вплине і на сільське господарство сте-

Музей та геодезичний підвідділ Дніпрельстану в Кічкасі

нової смуги. Вивченням цієї проблеми клопочеться підвідділ агрономічний. Він вивчає ґрунти, що будуть зрошуватись. Цей же відділ працює над тим, які нові культури можна буде потім, коли Дніпрельстан збудується, завести. Він же розробляє і проект електрифікації с.-г. всього району.

Робота, переведена цим підвідділом, величезна й важлива. При підвідділі в лабораторія, що робить аналізи ґрунтів і загалом працює по завданнях і інших підвідділів.

Відділ вивласнення працює над питанням переселення тих сел, що через піднесення води будуть затоплені.

Розуміється, що роботу ще не можна вважати за скінчену. Вона деталізується й поглибується в міру того, як деталізується і сам проект Дніпрельстану.

Ясно одне, що в Кічкасі йде інтенсивна напружена робота. Що тут, на місці, пророблюється те, що потім ляже в основу всіх викладок і всіх розрахунків по головному проектові. Ось чому ця робота вимагає великої точності і великого знання, бо кожна помилка може відбитися і на самому проектові станції.

Про те, наскільки ця робота виконана гарно, може свідчити американська експертиза. Інженер Купер у своїй оцінці проекту Дніпрельстану, коли був у Кічкасі, заявив:

— Коли б ми самі вибрали місце для станції, то кращого б не вибрали. Всі розрахунки зроблено правильно, а робота спеціалістів, що працюють над проектом і звязаними з ним питаннями, дорівнюється роботі кращих американських спеціалістів.

Цими днями Купер, виступаючи в Москві в Діловому клубі, знову торкнувся питання про Дніпрельстан та його значення для народного господарства СРСР.

Радянський Союз мав на думку Купера багато чого запозичити від Америки. В Америці є багато видатних спеціалістів-практиків, і вони охоче приїдуть працювати в СРСР.

Купер, однаке, радить обережно ставитися до приїджих спеціалістів і цінити кожного, зважаючи на його практичний стаж і зроблені вже зоха б протягом останніх 20-х років роботи.

За точним обрахунком Купера енергія Дніпрельстану на 25% буде дешевша за теперішню найдешевшу американську енергію.

Це насамперед приведе до величезного зросту виробничих сил і продуктивності праці. Сполучені Американські штати вилучають тепер у 4 рази більше товарів ніж 15 років тому. І це насамперед тому, що вони мають дешеву електричну енергію. Те саме значення матиме і Дніпрельстан.

Опірів того Дніпрельстан стане тим джерелом, магнітом, що довкола його постануть нові індустріальні підприємства, як радянські так і концесійні.

П. А.

Вгорі—знак найвищого рівня води на Дніпрі в Кічкасі (1843 рік), внизу—контора Дніпрельстану

ЯКА З МУК — НАЙСТРАШНІША?

З книги Апрі Барбюса „Кати“

— Мої кайдани залишилися там але вони живуть.

І він вказав рукою на румунський кордон (решта четверо теж гнівно зиркнули на те місце в мурах, куди він показував) та немов би зноку побачив свої кайдани, живі на чийому іншому тілі. І допіру осянє щастям від свідомості свободи його лице враз посмутіло. Цей чоловік, такий зважливий, що колись плюнув у морду тому поліцаю, що вишкрібав йому нігти ножем, цей чоловік заплакав, як дитина.

Румунія була недалеко, і все це було недавно. Ми перебували в Туреччині; ці п'ятеро були румунські втікачі і Ішли до СРСР.

Ніби прокинувшись від кошмарного сну, вони росповідали уривки зі страхіття, звідки їм пощастило втекти якимось чудом.

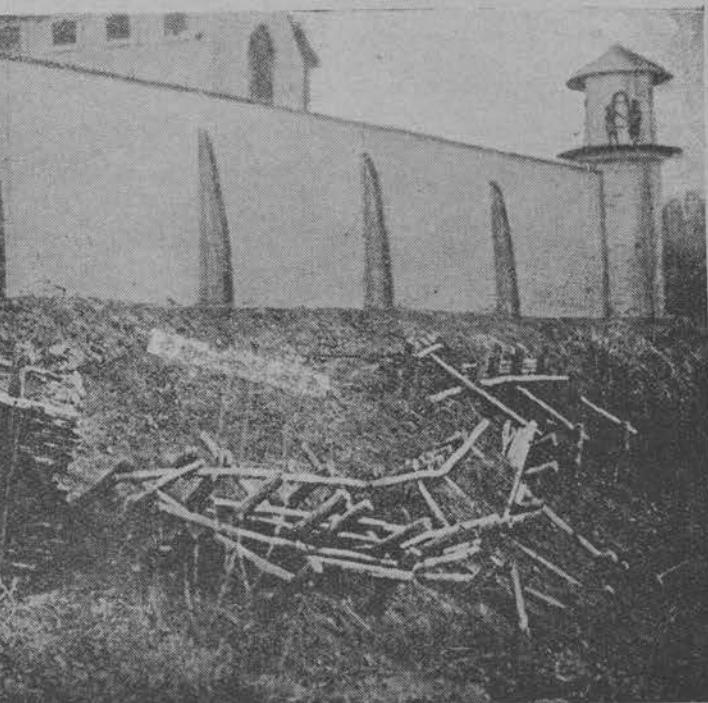
Я слухав і знат, що вони кажуть правду. Я слухав їх, дослухався до кожного слова, щоб знати, що діється в Європі в 1926 році і щоб росповісти про це.

* * *

— Кайдани, це — правда. Але ж в їй гірше — сказав Спиріон.

— Клітка... клітка — це щось ніби футляр великого стінного годинника, як говорить Василь Спіру. Тебе туди вштовхують щоб змії стати.

— Годинник!.. Йому хоч можна рухатися своїм маятником, а ти навіть не здолаєш повороти рукою і стоїш там як солдат, кому скомандувано „струнко“. Це і карцер і разом з тим „смірительна“ сорочка, домовина і панцер.

Мур румунської тюрми „Дофтан“¹, що був підкопаний в'язнями та обвалився після Тхньої втечі.

Ми про це чули, але Спиріон змалював новий образ і третмючи немов би говорив сам до себе. Здавалося, що він з глузду, з'їхав і нам стало моторошно.

— Ти сидиш у цім футлярі десять день. Істи — пити дають води та шмат кукурудзяного хліба, іноді ж зовсім не годують — піст. За три дні ноги починають набрякати, пухлина все росте, кайдани обшмуглюють шкрупу і впиваються в м'ясо. Іноді, коли зовсім внесилений падаєш дололу, після одноденного перепочинку тебе знову становлять туди на 10 день, як це робив

кілька раз уряд з Максом Гольдштейном. Ось кому було тяжко, ось кому потрібні були величезні зусилля, щоб умерти.

Румунський уряд відсилає політичних в'язнів на каторгу

— А герла? — спитав Жон — А герла, братіку мій!

— Це дірка в камені. Як що стати в ній на цілій згіст, то дістає до пояса. Щоб уміститися там з головою, треба скорчитись, як жабі. Тебе бгають туди, луплять ланцюгами, приробленими по боках, доки ти не заткнеш собою цієї дірки. Там ти сидиш три, або двадцять місяців і тільки тричі на тиждень тобі подається туди порція поточеного червами бобу.

— Коли мене звільнено звідти, я подивився на себе в зеркало, — сказав Жон. — На вигляд я був зовсім як старий і нагадував бідолашного брата моого батька. А ви ж знаєте, — сказав він нарешті, звертаючись до всіх: — Я не люблю, щоб мені докоряли: ти, мояля, безчесний брехун.

— Заговорив Віргілій, відхоплюючи далі цей пекельний приспів:

— Є ще гірші муки, в хороших їх прищеплюють людям.

— А хіба ж клітка й герла не доводять до смертельних хвороб? — Заперечив Спиридон та Жон.

— Я кажу про хвороби, що ними просто б'ють мов кием. Я кажу про одну з них — про висипний тиф, як що назвати її справжнім ім'ям.

Це теж знаряддя, що ним уганомують політических в'язнів у Румунії. Знаряддя, що його не видно, але воно стереже вас усюди.

Є одна гнила, цією хворобою заповітрана в'язниця — Галата. Тиф у Галаті визирає з кожної щілини.

Він гніздиться в засідці під помостом, у мурах, у брудних щілинах дверей, у підгнилих стопах.

Звичайно, тифозні містяться серед решти в'язнів.

Воші смокуть їхню кров, а коли померлих тифозних кидають у ванну, то вони нападають на тих, що залишилися ще живі.

Що поробиш з ваншами, що розносять мікробів? Не встигнеш озирнутись, як вони тебе так вкрили, що шкура твоя нагадув газету, де всі літери ворується,

Поруч нас лежав непритомній уже третій тиждень, однокій Симон.

Він корчився, балакав нісенітнію з ранку до вечора і з вечора до ранку.

Це в нього болить живіт — говорив лікар, щоб аби-що сказати.

Іому давали ромнянку й риціни. Нас було 25 в одній камері з Симоном.

Ми добре знали, що з ним діється, цілыми годинами спостерігаючи, як ця купа руб'я ворується, стогнала, корчилася на зогніному брудному матраці.

Від нього тягнуло таким смородом, що робилось моторошно.

— А що коли б Симона викупати? — насмілився хтось спітати дозорця.

Обличчя дозорця налилося кров'ю.

— Викупати? Він п'ять років у мів обходиться без лазні, — зарепетував дозорця, лаючись на всю пельку. — Де-які он по сім років не ходять до лазні. Не встrevайте не в свої справи!

Переклад з французької О. Я.

Тюрма „Дофтан“ , де придумують для політв'язнів нелюдські муки

НАСЛІДКИ ВУГЛЬНОГО СТРАЙКУ в АНГЛІЇ

Після страйку гірників в Англії було викинено буржуазію на вулиці сотні робітників. Ці звільнені робочі збирають паливо з покидьків вугілля

Граф Бобринський на сходах останнього пристанища—Всеукр. Історичного Музею ім. Шевченка в Київі

„ПРИГОДИ“ МЕТАЛЕВОГО ГРАФА БОБРИНСЬКОГО

Нарис М. Павленка

З року 1872 в Київі, там де сходилася вулиця теперішня Комінтерна з Шевченківським бульваром на темнім гранітнім постаменті стояв бронзовий граф Бобринський. Мальовничо одягнений у широку Миколаївську шинелю, закинувши її через плече ніби римську тогу, правою ногою поважно сперхись на шматок залишичної рейки, стояв цей граф і гордо дивився вподовж вулиці Комінтерну, цього головного нерва, що сполучає місто з вокзалом. Туди в кінець вулиці з цеї мальовничої гори дивився Бобринський, туди де снували потяги. На вокзал, на залізницю дивився він, бо він же був

„Сумуюча Росія“. Колись стояла біля пам'ятника Столипіну, тепер сумує біля арсеналу

ініціатором проведення першої в колишній Росії залізниці; бо він же фундатор цукрової промисловості; бо він же був один із перших пionерів капіталістичної індустріалізації країни й страшної експлоатації робітників. Доба страшного ката—царя-федфебеля була часом діяльності цього вельможі.

Не даром же й монумент стояв на бульварі, де в два ряди на протязі декількох вістрів, насаджені ще за царювання Миколи II, тополі ніби закам'янілі москалі струнко вишнурувалися на порозі.

Кілька десятків років дивився граф на вулиці Київа та ось раптом щось сталося... Закотили кулемети, рушниці, заметушились якось особливо люди. Кухі пронизали самого графа... І прийшли до бронзового графа якісь нечесні засмальцювані люди з мотузями, обвязали й загнудали його вельможну постать, стягли з постаменту і заволокли на сусідні подвір'я й покинули цю славетну постать графа як падло.

Далі повезли його на другий кінець Київа й завезли графа на подвір'я Арсеналу й у тім місці, де складався ріжний непотрібний хлам, поставили його—графа Бобринського. Але не сам він там був. Біля нього в самих „непристойних“ виглядах в болоті валялися інші такі ж бронзові царі й міністри й людодлази. Ось „царь-освободитель“, ось Микола I, ось Столипін і т. д., а онде під муром заводу „Сумуюча Росія“, колись вона „сумувала“ біля ніг на монументі Столипіна. Тепер вона також усе

„сумує“, але вже під стіною заводу, а Столипін, ніби п'яній, спить у болоті. Йхній шлях до цього подвір'я був не легкий. Так десятиаршинна постать Миколи Палкіна приїхала сюди вже зовсім без голови, з пробитими боками. Приїхав Столипін та й у його графської шинелі хтось встиг відшматувати досить велику частину взаду. А чорні закурені робітники Арсеналу завжди ретогали з цих високих гостей і глузували з того, що ці вельможні гости завітали до них в такому вигляді.

А поруч цих металевих осіб гули машини майстерень, кипіла робота в цехах, туділи час від часу гудки.

Та хоч на цьому такому некомфортабельному подвір'ї його сіятельство й значиться як лом бронзи вагою в 75 пудів, невідомо від кого „доставлений“, як безпритульний без пашпорта, але роботи то він не простої, адже над його постаментом працював відомий петербурзький скульптор академік І. М. Шредер. А ще як графа було скинуто з постамента, то Київський Комітет по Охороні Памяток Мистецтва старовини та природи вже вимагав віддати його до історичного музею.

Та не дав Губвиконком, що тоді занадто вже був розлютований на царів, графів та панів.

І про те за цього Бобринського турбувалася й Наркомос РСФРР і просив від себе т. Раковського врятувати графську бронзову фігуру, передавши її до музею.

Аж двічі т. Раковський телеграфував про те голові Губвиконку т. Янові й надіслав на відповідь окреме відношення.

Та минав час, а постамент „графа“ усе стояв серед хламу, а його бідолашне товариство починало все зменшуватися, бо їх потроху почали вже й переливати робітники.

Аж ось у осені цього року від Київської Краєвої Комісії по Охороні Пам'яток Матеріальної Культури з новою силою почалися вимоги віддати графа Бобринського.

Папірці полетіли до Київського Арсеналу, до Окружнокому, з ОВК до Арсеналу, з Арсеналу до ОВК, до Москви, від Москви до Харкова, від Харкова до Москви й т. д. і нарешті... в осені цей безпритульний граф одержав останній свій вирок: його передано в роспорядження Київської Краєвої Комісії по Охороні Пам'яток Матеріальної Культури.

І прийшли знову по графа сірі засмальцювані люди з мотузями, узяли його такого важкого й довгого і поклали на воза й відвезли до Музею.

Втягли його по широких сходах Всеукраїнського Історичного музею імені т. Шевченка й поставили в вестибюлі.

І стойть віднині граф у музеї і дивиться на важкі парадні двері музею, що впускають сотні й тисячі різних екскурсантів і відвідувачів: проходять і робітники, і учні, і інтелігенція і червоноармійці.

Вони тепер уже не такими злими, а спокійними очима переможців дивляться на бронзову постать графа Боринського, дивляться на цей художній твір так само, як і на портрет у

Бронзовий граф робить огляд царям серед хламу на подвір'ї Київського арсеналу

відділі історичнім чи на кам'яний молоток, чи кістку мамута — в археологічнім відділі.

Ів. Шевченко

СКОРОДИМО ТРАЛАМИ МОРЕ...

Скородимо тralами море,
Квадрат за квадратом проходим,—
Уchora прорізали поле
Незграбні, важкі теплоходи...

Багато я дум передумав —
Під нами, за нами скрізь смерть,—
Болючим, невиразним сумом
Наповнено груди ущерть...

Прямув вперед „Доротея“.
Напружились „Скиф“ та „Язон“,—
Тріпочуть під вітром на реї
„Це—он“...

м Севастополь

Уривчастий спів кулемета
І вибух підводний, глухий..
Розірвано хитрі тенета
Страшної морської війни...

Злякалися удару дельфіни,
Мов пух заметались чайки...
Упали від круглої міни
У воду одні черепки...

Скородимо тralами море,
Бунтуємо синяву хвиль,
Щоб сміливо йшли із просторів
Заморські до нас кораблі!

Ів. Шевченко

У НАС І В НИХ

ФІЗКУЛЬТУРА в Радянському Союзі— це виховання здорових і міцних робітниче-селянських мас. Радянські фізкультурні гуртки та клуби—це масова пролетарська організація. І своїм завданням вона ставить не рекорди як самоціль, а гармонічний розвиток широких мас радянського робітниче-селянського населення.

Проте, за кордоном, фізкультура призначена для вузьких кол населення. Ріжні „аристократичні“ спорт-клуби, звичайно не дозволяють бути в своїх „високо-шановних“ лавах робітництву, або представникам селянства. Та їх клуби ці зовсім не схожі з нашими масовими спортивними організаціями. Вони прагнуть „бліскучих“, гучних рекордів, а члени їх надто часто свою культуру тіла перетворюють в „культуру кишені“, спекулюючи своїми спортивними досягненнями, продаючи за гроши свій спортивний хист.

Нижче наведені фотографії ілюструють окремі моменти зимового спорту— лижну екскурсію Харківських фізкультурників у міському парку і „готування“ до перегонів спортсменів—студентів відомого Кембриджського університету в Англії. Вони досить яскраво характеризують ріжницю між радянською, масовою фізкультурою та „рекордсменством“ за кордоном.

Тільки випав сніг і утворився гарний „наст“, як Харківський міський парк уже з ранку й до вечора переповнений фізкультурниками, що проводять свій вільний час на свіжому, здо-

Наші лижники у міському комунальному парку

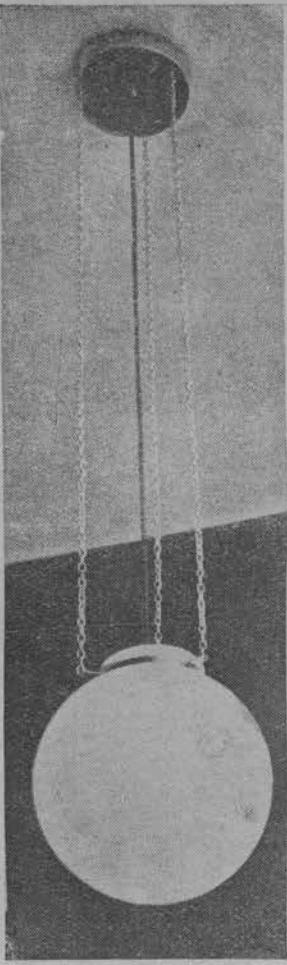
ровому повітрі. Тут немає нездорової конкуренції, не має рекордів як самоцілі— масові екскурсії, гулянки, перегони— ось як проводять зimu наші спортсмени.

Але вже й закордоном утворюються повільно робітничеспартині організації, що об'єднують спортсменів-пролетарів, що вже перемагають „аристократичні клуби“.

Н.

Спортивний гурток Кембриджського університету (Англія) прибув на лижні перегони до Довоса. Відомий спортсмен Ферд тренується перед майбутніми перегонами

Будинок Баугауза в Дессау за проектом архітектора Гропіуса. Ліворуч електрична лампа роботи нової школи.

НОВА МИСТЕЦЬКА ШКОЛА В НІМЕЧЧИНІ

Стаття В. Седляра

Про Баугауз у нас на Україні трохи знають з додісів, що містилися в різні часи по наших журналах та газетах.

Як відомо нова мистецька школа під назвою Баугауз повстала у Ваймарі за час революційного складу Ваймарського уряду (1919—1921 роки).

Виключної ініціатива і здібності архітектора Гропіуса — головний організатор цієї школи, зумів об'єднати найбільш поступові, найбільш живі сили коло цієї справи (художники — Клее, Кандінський та ціла низка інших).

Разом з молоддю, що захопилася стремлінням об'єднати мистецтво з виробництвом, найти вихід сучасним мистецтвам формальним досягненням у побут через оформлення річей побуту, починаючи від архітектури до меблів, посуду, тканин і навіть побутових дрібниць, група художників новаторів утворили тісний і міцно об'єднаний спільними стремліннями колектив*).

Коли вплив у Ваймарському уряді переходить до рук консервативної партії, на Баугауз починають дивитися як на небезпечну революційну організацію і врешті позбавляють можливості вести дальшу роботу. Повстало навіть загроза повної ліквідації цього цікавішого культурного діла, на радість Ваймарських консерваторів та консервативних у своїй праці художників, що радили в тяжкого стану Баугауза, вбачаючи в цьому провал лівих художників, провал ідеї органічного звязку мистецтва з вимогами сучасного виробництва, сучасного побуту.

Але Баугаузом уже зацікавилися. Ціла низка міст Німеччини запропонували йому можливості для праці. Переїхали Баугаузовці до Дессау — невеликого міста (щося коло 60 тис. населення) коло Берліну (2 год. їзди від Берліну). Міське управління городка відпустило коло 1 міл. марок на спорудження спеціального будинку й помешкань та забезпечило учебний заклад усім необхідним.

З незвичайною енергією архітектор Гропіус провадить роботу по будівлі нового будинку, нового у повному розумінні цього слова. Гропіус здійснив свій проект зразково пристосованого до вимог школи будинку, надзвичайно цікаво використавши як матеріали — залізо, бетон, скло. Сама будівля в ціннішою спробою в досить широкому маштабі зреалізувати новий тип архітектури.

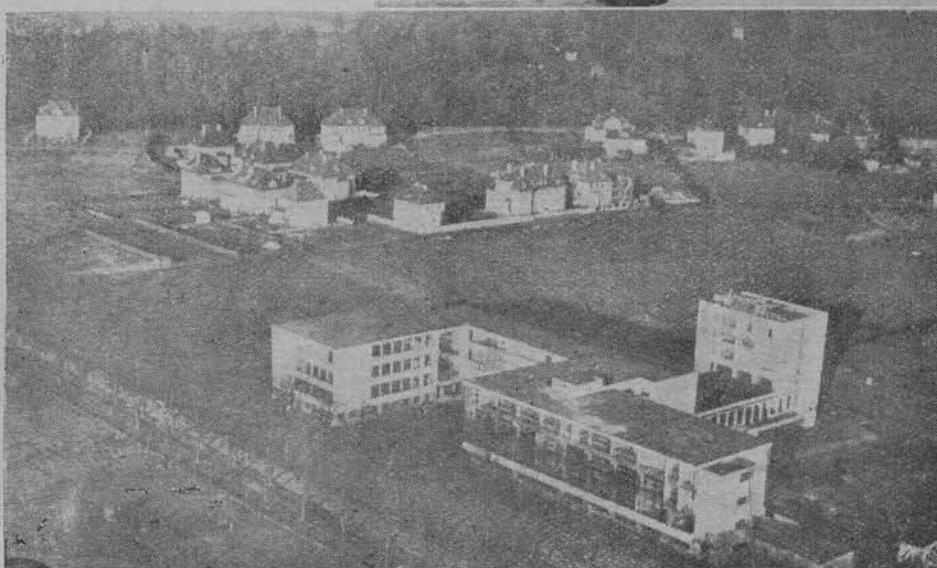
За літо будинок було викінчено, а ще раніше було побудовано, за проектом теж Гропіуса низку будинків для професорів Баугауза (майстерні й помешкання) і 4—5 грудня цього року відбулося урочисте відкриття Баугауза в Дессау. На свято прибуло понад тисячу людей —

* Цікаво пригадати наші колективи, що виникли за час революції: колектив театральний Березіль, Межигірський виробничий колектив, колектив Академії мистецтва у Київі.

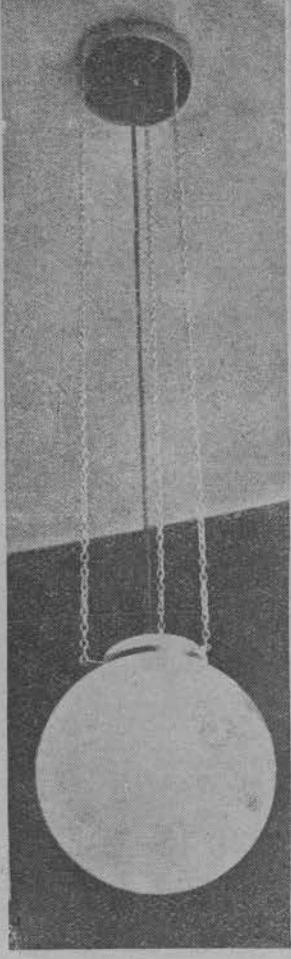
представників преси, художників, діячів мистецтва та взагалі зацікавлених осіб. Крім міського управління значну участь у допомозі Баугаузові взяв Юнкерс, чий аеропланний завод міститься в Дессау. Це цікавий показчик зацікавленості нового типу школою, не лише громадських кол, а й представників промисловості.

Головні принципи роботи Баугауза — доцільність, простота, зручність при новому художньому форморозумінню оточення і предметів побуту.

Як шкільний заклад Баугауз лише в останній час набрав сталості в програмах своїх, курсах навчання, то що. Зараз це є вища мистецька школа.

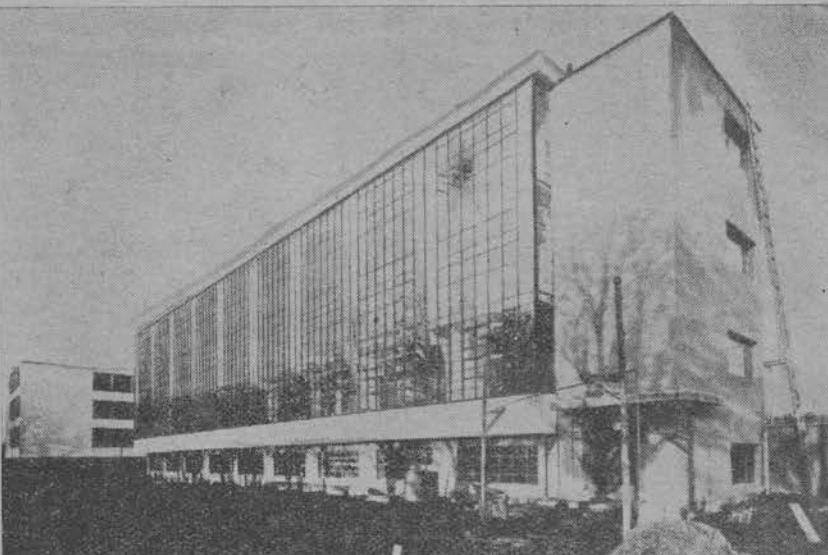
Будівлі Баугауза в Дессау. Угорі: стілець роботи художньої школи — залізо та тканина.

представників преси, художників, діячів мистецтва та взагалі зацікавлених осіб. Крім міського управління значну участь у допомозі Баугаузу взяв Юнкерс, чий аеропланний завод міститься в Дессау. Це цікавий показчик зацікавленості нового типу школою, мистецькою школою, не лише громадських кол, а й представників промисловості.

Головні принципи роботи Баугауза—доцільність, простота, зручність при новому художньому форморозумінню оточення і предметів побуту.

Як шкільний заклад Баугауз лише в останній час набрав сталості в програмах своїх, курсах навчання, то що. Зараз це є вища мистецька школа.

Будинок Баугауза в Дессау за проектом архітектора Гропіуса. Ліворуч електрична лампа роботи нової школи.

НОВА МИСТЕЦЬКА ШКОЛА В НІМЕЧЧИНІ

Стаття В. Седляра

Про Баугауз у нас на Україні трохи знають з додісів, що містилися в різкі часи по наших журналах та газетах.

Як відомо нова мистецька школа під назвою Баугауз повстала у Ваймарі за час революційного складу Ваймарського уряду (1919—1921 роки).

Виключної ініціативи і здібностей архітектора Гропіуса — головний організатор цієї школи, зумів об'єднати найбільш поступові, найбільш живі сили коло цієї справи (художники — Клее, Кандінський та ціла низка інших).

Разом з молоддю, що захопилася стремінням об'єднати мистецтво з виробництвом, найти вихід сучасним мистецьким формальним досягненням у побут через оформлення річей побуту, починаючи від архітектури до меблів, посуду, тканини і навіть побутових дрібниць, група художників новаторів утворила тісний і міцно об'єднаний спільніми стреміннями колектив^{*)}.

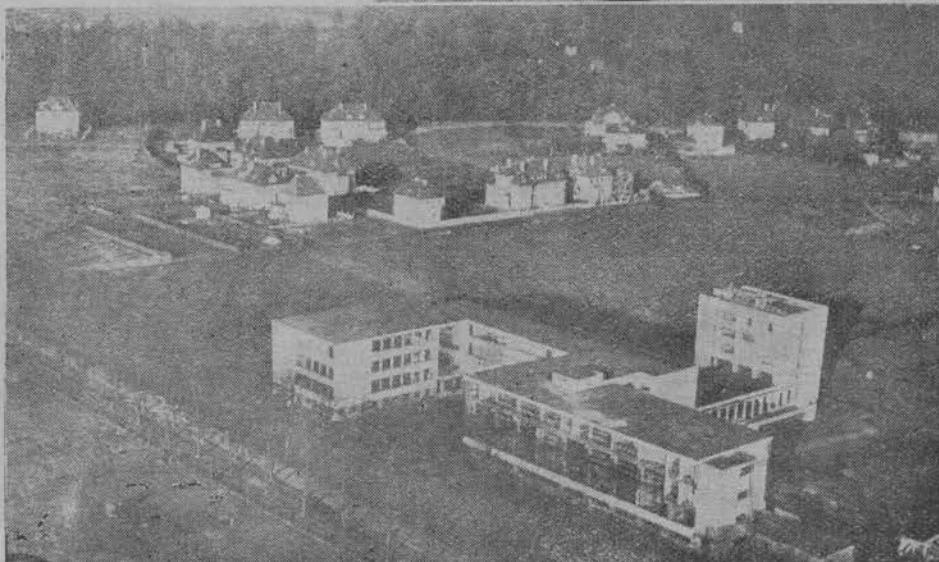
Коли вплив у Ваймарському уряді переходить до рук консервативної партії, на Баугауз починають дивитися як на небезпечну революційну організацію і врешті позбавляють можливості вести дальшу роботу. Повстала навіть загроза повної ліквідації цього цікавішого культурного діла, на радість Ваймарських консерваторів та консервативних у своїй праці художників, що раділи з тяжкого стану Баугауза, вбачаючи в цьому провал лівих художників, провал ідеї органічного звязку мистецтва з вимогами сучасного виробництва, сучасного побуту.

Але Баугаузом уже зацікавилися. Ціла низка міст Німеччини запропонували йому можливості для праці. Переїхали Баугазовці до Дессау — невеликого міста (щось коло 60 тис. населення) коло Берліну (2 год. їзди від Берліну). Міське управління городка відпустило коло 1 міл. марок на спорудження спеціального будинку й помешкань та забезпечило учбовий заклад усім необхідним.

З незвичайною енергією архітектор Гропіус провадить роботу по будівлі нового будинку, нового у повному розумінні цього слова. Гропіус здійснив свій проект зразково пристосованого до вимог школи будинку, надзвичайно цікаво використавши матеріали — залізо, бетон, скло. Сама будівля в ціннішою спробою в досить широкому масштабі зреалізувати новий тип архітектури.

За літо будинок було викінчено, а ще раніш було побудовано, за проектом теж Гропіуса низку будинків для професорів Баугауза (майстерні й помешкання) і 4—5 грудня цього року відбулося урочисте відкриття Баугауза в Дессау. На свято прибуло понад тисячу людей —

^{*)} Цікаво пригадати наші колективи, що виникли за час революції: колектив театральний Березіль, Межигірський виробничий колектив, колектив Академії мистецтва у Києві.

Будівлі Баугауза в Дессау. Угорі: стілець роботи художньої школи — залізо та тканина.

ЕСТРАДА—ВУЛИЦЯ

Нарис Белли Берг

Вулиці кричать сиренами й плакатами, пронизують холодом і вигуками газетонош, линуть трамваями, автобусами, вихорями куряви й сміття.

Вони сидять десь у люднім місці, завжди оточені тісним 3-хрядним „колом“ слухачів. Це—сліпі „лірники“. Пильно вдиваються геть кудись у далечіні своїми темними очима і стиха перебирають зашкрублами пучками численні струни старого українського інструменту.

Один росповідає:

— „Там матір рідну мою

Ще молодую у могилу

Нужда та праця положили“, так писав Шевченко про свою сім'ю.

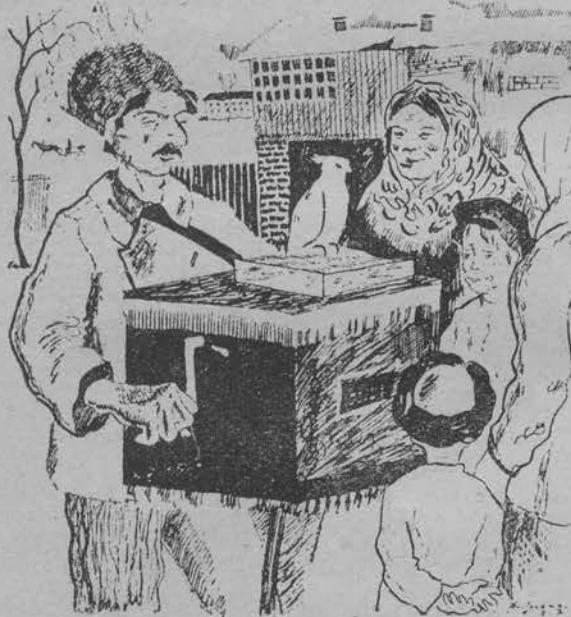
І обидва журно співають наперед показані вже слова.

Тепло й весело!

— Я стою коло кондитерської, граю на скрипку ріжні танки: „Польку-пташку“, „Пад'Еспань“. Правда, на скрипці у мене тільки дві струни, та це не заважає. Виходить дуже цікаво. Одне тільки зле: холодно, пучки мерзнут. Та я прихоровився. Як вони прокляти побігнуть, я зараз присяду, підгорну під себе соломки, папірців, усікого сміття, що на вулиці, і запалю маленьке вогнище. Воно горить у мене під ногами, а я тим часом тирликаю. Як назирається трохи грошей, побіжу за ріг до Спиртотресту. Задачиш сотку і знову гравш. Тепло й весело!

На Україні гармоніст, як артист самостійний, рідко ходить. Нема рациї. Охочих мало. Це не те, що кобзарів—повна кружка срібла. Гармоніст ходить з Мишкою.

Як що ви побачите на майдані велике збіговище людей

Папузі ймуть віри

таке, як на демонстрації або на похороні з музигою, то так і знайте, що це Мишка й „романеску“.

— Гразані, одвінися, мені нада бальсой польє, Mica! Как барисна з мольводою цілавек по Сюмская ходіль і піроздай прасіль?

Гармонія затинає „кирчики“, ведмідь іде поруч „романеску“, переступаючи пухнатими лапами. Ведмідь мляво кладе величезну голову на плече румунові, він тулиється до нього всім тілом і любо заїзає в вічі „свой мольводою цілавек“.

У натовпі регіт.

— Mica, как хоросенський дамоцка на високий каблюки по лавки ходіль, товари смотріль?

Ваявши під пащу палицю, ведмідь з невимовною грацією дробить, ставши дубки, маніроно колишає стегнами і озирається на всі боки.

— Циган, халера, як вивчив!

Далі номери: „Французька боротьба“, „поцілунок у губи“. Тут Мишка, як тільки може, показує свій хист. Натовп тісно стовпився, сміється, завмирає, аж стогне од захоплення. Найчутливіший глядач—це вуличний натовп. Найбільша естрада—вулиця.

Ходячий оркестр

Мистецьке диво

Надзвичайний випадок надзвичайно розвинених центрів руху. Він заразом робить 6—7 ріжніх рухів, а ми, звичайні люди, не здужаємо зробити заразом і трьох.

Людина ця одночасно б'є в барабана, крутиє корбу катеринки, трусить головою в дзвіночках, сурмить у сурму і сіпає ногою літаври. Мелодія оригінальна. За музикантом, як за кометою, хвіст. Діти й дорослі від двору до двору, з вулиці в вулицю за ним так і слідкують. Зупиниться ходячий оркестр,—зупиняється й публіка. І вмить обступає його навколо, втупивши очі, розявивши рота, непорушно поглядає на диво нашого віку—„людину-оркестр“.

Нарікають на папугу

Революція в музиці, кажуть, поки ще не відбилася, як слід. Це не так. От катеринка (шарманка), наприклад, раніше затинала: „На сопках Манчурії“, „Матиши—хороший танець“, потім з'явилися „Яблучко“ та „Вулиця“, а тепер над усе пішли: „Марш Буденного“, „Заповіт“, „Інтернаціонал“.

Той самий синьо-зелений ящик, за ним постать „перського підданця“, а на ньому сидить рожева папуга, що навіть і в теплу погоду тримтим з холоду. Глядачі—діти та домові служниці. Ця біжить до Ларка купити гасу, та—до пекарні по хліб, а Гала глядить Вовочку—всім кортить під шкляні перебори катеринки довідатися про свою долю. Всього за 5 копійок.

Папузі ймуть віри. „Вам буде приемна зустріч“, „Бійтесь друзів“, „Людина, що ви довіряєте йї, вас одурить“.

Як що в папірці загорнено копійчуно каблучку, це значить вийти заміж, як що голка—значить бути швачкою.

Гроші тепер платиться вперед. Раніше бувало так; витягне папуга хрещика, це значить могила, за це грошей не платилося. Ображалася.

Талановита родина

Папа—імпресаріо. Мами нема. Запитання: „де ж ваша мама?“ мовчки обминається. Старший син років з 14—акробат. Дочка—танцюристка. Найменший—клун.

Будничий сеанс починається папиною промовою до „уважаючої публіки“. З вікон і балконів визирають цікаві глядачі. Розстилається брудний килимок. Малеча обступає навколо. „Атлет“ ходить колесом, чухає правою ногою ліве вухо і весь аж червоні з напруги. Папа (він же разом з цим і оркестром) б'є в бубона.

— Аделіна, алло!

Рожева дівчинка з незграбною грацією підіїтка підскікує, став на одне коліно і випинає запалі груди. В оголених тоненькіх як ниточка ручнятах клащають кастаньети, тріщать як крила великої стрекози. Тоненікі білі косики з рожевими кісниками тріпотяять навколо заклопотаного блідого личка.

Танок цей нагадує що хочете, тільки не тарантелу.

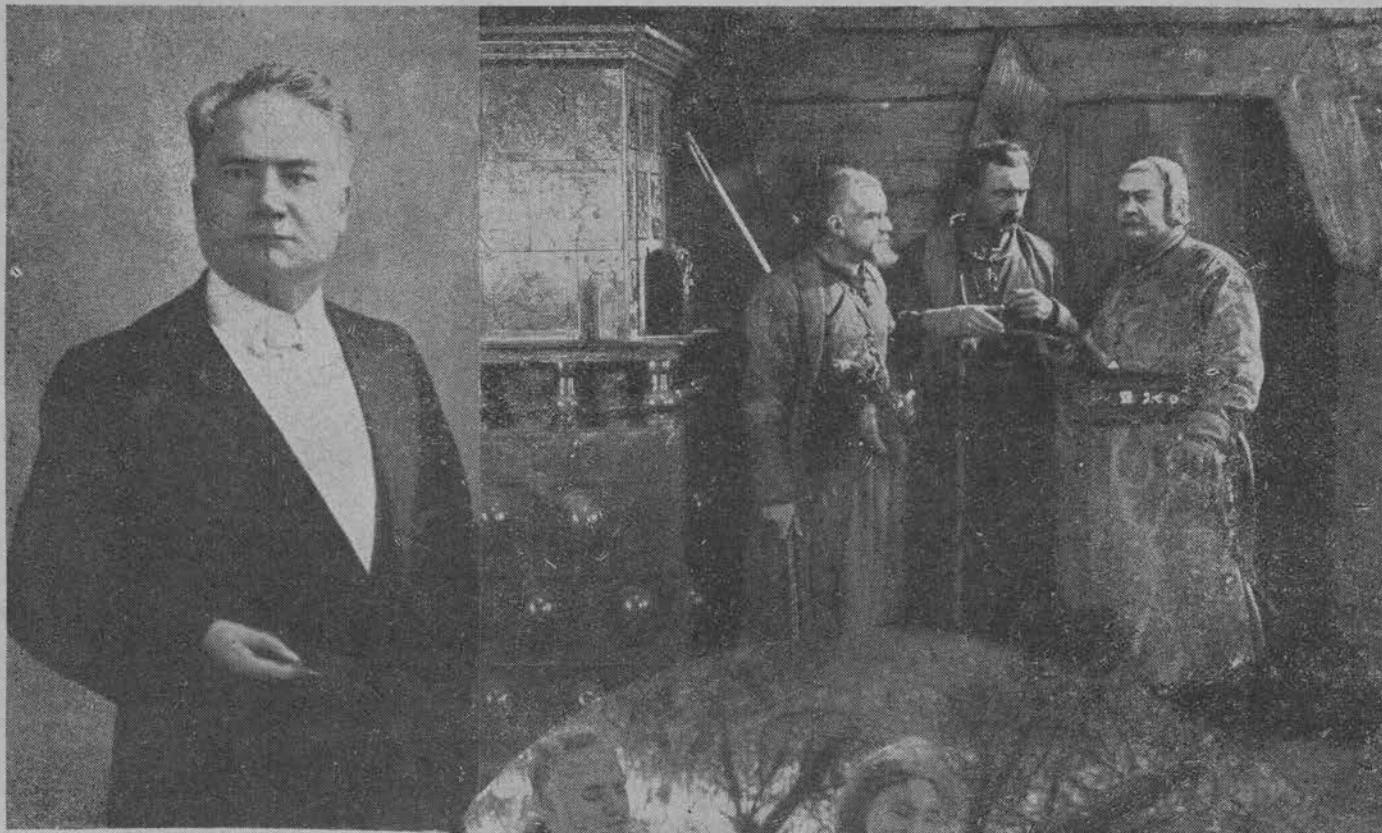
З вікон загорнені в папірці летять мідаки. Глядачі зворушив цей танок.

— Алло, Рафаело, покажі антре!

Семилітній курдупель у червоному трико став на голові і робить непристойний жест під невимовний регіт глядачів.

Ще два—три такі „гомеричні“ номери, кілька найциріших французьких фраз і ця мандрівна „кумедія“ забирається геть.

Тріумф скінчився. Вулиця—не естрада. Глядачі—далеко. Навколо сіреневий день.

I. E. Замічковський

ОБЛИЧЧЯ ОДНОГО

Їх багато — обличчя, що мерехтять на екрані перед очима глядача. Назви фільмів, імена геройів — забуваються, стираються із пам'яті.

Але ще свіжі назви фільмів «Непевний багаж», «Гамбург», «Беня Крик», «Тарас Трясило». Їх ще не встигли забути. І не забули певне, що в «Гамбурзі» старого робітника Ельснера, цього відданого борця, цю м'ягку й спокійну людину, що старечими руками своїми вміє і пестити дитину і кулею набити рушницю. Або хитрою та впертою того кошового отамана Кобзу в

Угорі — Замічковський в ролі кошового («Тарас Трясило»). Він же в ролі робітника (овал) в картині «Гамбург». Нижче — Замічковський в ролі пристава Глечика в картині «Беня Крик»

Тарасі Трясилю — бундючного зрадника і гордовитого нтрагана. А то ще товстого й лякливого начальника поліції з «Непевного багажа». Або «не дурaka» випити й хабаря потягнути, з масними тубами й сивою головою пристава Глечика в «Бені Крик». Ріжно барвя і розмаєста галеря. Але всі обличчя є — лише поодинокі грани одного обличчя, обличчя заслуженоого артиста Республіки I. E. Замічковського.

Довгі роки віддавши театральні, святкуючи цими днями ювілей своєї служби йому, старий досвідчений, не вичертаний ще і повний творчої сили актор пішов у кіно. І тут не зазнав поразки. Кожна нова роль — ще одна перемога.

I. S. Замічковський

ОБЛИЧЯ ОДНОГО

Їх багато — облич, що мерехтять на екрані перед очима глядача. Назви фільмів, імена героїв — забуваються, стибаються із пам'яті.

Але ще свіжі назви фільмів «Непевний багаж», «Гамбург», «Беня Крік», «Тарас Трясил». Їх ще не встигли забути. І не забули певне, що в «Гамбурзі» старого робітника Ельснера, цього відданого борця, цю м'ягку й спокійну людину, що старажими руками своїми вміє і пестити дитину і кулею набити рушницю. Або хитрою та впертою кошовою отамана Кобазу в

Угорі — Замічковський в ролі кошового («Тарас Трясил»). Він же в ролі робітника (овал) в картині «Гамбург». Нижче — Замічковський в ролі пристава Глечика в картині «Беня Крік»

«Тарас Трясил» — бундючного зрадника і гордовитого інтригані. А то ще товстого й лякливого начальника поліції з «Непевного багажу». Або «не дурaka» випити й хабря потягнути, з масними губами й сивою головою пристава Глечика в «Беня Крік». Ріжно зарвна й розмаista галерея. Але всі обличчя є — лише поодинокі грани одного обличчя, обличчя заслуженого артиста Республіки I. S. Замічковського.

Довгі роки віддавши театральні, святкуючи цими днями ювілей своєї служби йому, старий досвідчений, не вичерпаний ще і повний творчої сили актор пішов у кіно. І тут не зазнав поразки. Кожна нова роль — ще одна перемога.

Митя

Нарис О. Б.

„На бідного Макара всі шишки”...

Таким Макаром є Митя в картині тієї ж назви, картині з життя аристократів, „інтелігції” (а просто—міщанства) сучасного провінціального міста, що так багат на голярні та фотографії, на ці атрибути культурності.

Картина подає світогляд певного замкненого кола людей, що живляться продуктами виробу лише власної моралі.

Малює кохання Миті до Шурочки.—Родина Шурочкина належала до цього кола. Затягla вона його, як у вир, і безупину крутився він у ньому безпорадно. Митя—молодий і наївний, простий і мягкосердий. Він не вмів пристосуватися до нового оточення чужого й незрозумілого йому, він не може пройнятися його духом. Далеко вільніш почував він себе в кімнаті незнайомої, вбогої жінки, ніж серед гостей у Шури. І тому завжди бував так, що він компромітував і себе і Шуру.

* * *

Сьогодні у Шурочки баль.

Чи ж то можна не відсвяткувати такої знаменної події, як надіслання з Москви подарунка... лакірок?

Це нічого, що вони тіснувати, і що ограйдній шуроччиній матері таки добре довелося побігати, щоб хоч трохи їх розносити.

Адже ж вони так личать гарненькій Шурі?

Нервово позирає Митя на годинник. О 7-ї збируться гости. Він з Шурочкою у першій парі поведе їх до Ідельні. А штанів нема. Він позичив їх приятелеві, що був за старшого бояріна в однієї з місцевих „голубиць”. Ну хіба ж він винен, що приятель досі не вернувся? А час лине.

На Митю з усіх боків поспипалися докори: як же це так?! Як то можна?! Кожен з гостей, певне, не обідав дома, мріючи про вечірку з смачними стравами та ще смашнішим пивом, а тут—маш, здорбій якимись недоїдками, що лишилися на кухні.

З'явилася на дверях залі якась жінка, простягаючи Миті східні.

— Візьміть, ви загубили!

Сміються гости в кулак.

— Це—не мої! Це—бабині!—
Роспaczливо вигукув сторопілій Митя.

„Бабині” — це мало значити—одної пралі. Він узявся якось піднести її з річки до дому важкого коша з білизною та по дорозі загубив одну штуку.

Але гості не хочуть пояснені: їм корить зігнати на ньому оскуму за невдалий вечір. Щоб не чути глувувань, Митя заходився зараз же однесті до пралі спідні.

...Коли Митя завітав на баль до Крілових з дитиною, прохочи товариство допомогти дитині, що лишилася сиротиною, бо мати її вмерла з недуги й виснаги, його хотіли побити. Шура здернув натиск юрби, що кинулась на Митю.

Нижче — Митя (арт. Охлопков)

Шафери перед об'єктивом (арт. **Лисовський** та **Надемський**). Вгорі — старі люди на балю.
Внизу — Митя й Шура читають епітафію.

水 水

Місто потопає в тумані.

Ледве маячать огні лихтарів, неначе миготять очі якихось потвор. Аж гульк—виростають примари будинків. Глухими вуличками плентається Міята.

Коли це з туману виходить похила маленька постать з чемоданом. Поводиться постат якось чудно. Миті спадав на думку оповідання репортера про бандитів. Причайвся. Чекає.

— Вітаю вас з хлопчиком! — простягає лікар Миті дитину. Бо хто ж як не батько так пізно може вдертися до кімнати хорої жінки. Митя оставовів. На подушці він побачив бліде, виснажене жіноче обличчя.

І коли Митя завів на баль до Крилових з дитиною, прохочи товариство допомогти дитині, що лишалася сиротою, бо мати її вмерла з недуги й виснаги, він почув екідний смішок:

— Зате батько живий!

І гості закружили по залі в шаленому танку. Митя бачить, як кожне обличчя таврів його призирством і глузуванням.

水 水

— Митя застрелился...

Ці слова спинили гостей, що поверталися з балю. Витяглись обличчя, приираючи відповід-

ного виразу. Жінки кинулись до Шури. Кожну підганяла цікавість: не кожного ж дня стріляються. Кожну брали заздрощі: не через мене застrelився.

А Митя йшов
похитуючи съїзда
місто.

Постріл при-
дуркуватого капіта-
на, що неназив
кракання кrukiv,
спинив Митіну руку
з револьвером, коли
Митя замірівся за-
стредитись. Мерт-
вий крук, що впав
до його ніг, викли-
кав огиду до смерті
від кулі.

Митя йшов то-
питися.

Вище ѹ вище
піднімається вода.

Ще крок-два і... кінець. Аж ось вигук:

— Руки вверх!

Раз... два... і шкіреберть летить Митя в воду „Невідомий“ сміється з нового, розламуючи револьвера: в барабані нема жодного набою. Безвольний і знесилений Митя в цього часу цілком підпадав під вплив „невідомого“. А той не спить. Він жалібною промовою зворушує серця слухачів, що обступили його юрбою, і ті жертвують хто що може на похорон Миті. Митя хоче тікати, коли це на дорозі виростає постать „невідомого“. Він веде Митю до кімнати, де приготовано роскошну домовину, а крізь вікно Митя бачить катафалк, що чекає на померлого.

— Лізь! — наказує „невідомий“.

— Отак Митя став живим покійником. Повою сунеться вулицями похоронний провід. Іде за домовиною смутна Шурочка в глибокому траурі.

— Поганяй! — гукає мрець.

„Невідомий“ з незмінним, вірним своїм товарищем—кошеним лежить на платформі потягу, що віз його вдалечін'я. Усмішка грав на його обличчі.

ЧАСТН. УКР. АКЦ. О-ВО ТОРГОВЛИ И ПРОМЫШЛЕННОСТИ „СТАР“
ПРАВЛЕНИЕ В КИЕВЕ, УЛ. ВОРОВСКОГО 25.

А К Т И В

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС на 1-е Октября 1926 г.

П А С С И В

Касса и тек. счета	4935 59	Капитал акционерн.	68200 —
Ценные бумаги	330 —	Займы	19797 60
Товары	88591 97	Векселя выданные	56120 —
Векселя и док. к получ.	34121 75	Кредиторы	48629 79
Дебиторы	65101 27	Чистая прибыль	6125 77
Прочие активы	5791 58		
Баланс	198873 16	Баланс	198873 16

Д Е Б Е Т

СЧЕТ ПРИБЫЛЕЙ И УБЫТКОВ

К Р Е Д И Т

Убыт. от реализ. части товар.	19159 03	Прибыль от реализ тов.	106188 —
" " списан. долгов	2173 02	%/о/о и ком. получ. и начисл.	7473 03
Торг. расх. и налоги	66463 28		
%/о/о и комис. уплаченн. и начислен.	19739 93		
	107535 26		
Чистая прибыль	6125 77		
Всего	113661 03	Всего	113661 03

Баланс утвержден постановлением обыкновенного Общего Собрания акционеров от 29-го декабря 1926 г. и чистая прибыль распределена следующим образом:

1. В запасный капитал О-ва р. 868 48
2. " фонд улучшения быта рабслуж. " 306,29
3. На покрыт. непредвиден. убытков " 1200,—
4. " выдачу дивиденда акционерам " 3751,— р. 6125,77

Общее Собрание постановило дивиденда не выдавать вперед до рассмотрения этого вопроса одним из последующих Общих Собраний.

ПРАВЛЕНИЕ

КИЕВСКОЕ УЧЕТНО-ТОРГОВОЕ ОБЩЕСТВО ВЗАИМНОГО КРЕДИТА

А К Т И В

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС на 1-е Октября 1926 г.

П А С С И В

Касса, тек. счета и ценн. бум.	28154 70	Капиталы и тек. счета	105761 65
Учетно-ссудные операции	132415 82	Счета с банками	61086 11
Дебиторы	77073 62	Кредиторы	72978 56
Прочие активы	3250 54	Прочие пассивы	737 86
	240894 68	Прибыль	330 50
			240894 68

Д Е Б Е Т

СЧЕТ ПРИБЫЛЕЙ И УБЫТКОВ

К Р Е Д И Т

Проценты и комиссия уплач.	15770 83	Проценты и комисс. получ.	88454 37
Тек. расходы и налоги	71480 05	Разные поступления	1216 32
Списания по счетам и амортизация	2089 31		
Прибыль	330 50		89670 69
	89670 69		

Вторичным общим собранием членов О-ва единогласно постановлено: Отчет и баланс за истекший период, а также смету расходов на 1926-27 г. утвердить. Прибыль 330 р. 50 к. отнести в запасный капитал.

ПРАВЛЕНИЕ

„УКРПАРТРЕСТ“

**ВИСТУПАЄ
НА V РАДЯНСЬКОМУ КОНТРАКТОВОМУ ЯРМАРКОВІ**

ПРОДАЄ —

папір до писання, „Верже“, філігран, бобіни, пляшковий папір, солом'яну тканину, обгортку ріжних гатунків (півсолом'яну, сіру та інш.)

КУПУЄ для потреб

виробництва

сировину, ганчірки, солому, папір-брак, целулозу і ріжні технічні та хемічні вироби

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ФОТО-КІНО УПРАВЛІННЯ

**ОСТАННІЙ ВИПУСК
ОДЕСЬКОЇ КІНО-ФАБРИКИ**

СВІЖИЙ

ВІТЕР

Великий художній фільм з життя рибалок Чорного моря

Сценарій **ЗАЦА та РЕЗНИКОВА**
Режисер **СТАБОВИЙ**
Оператор **ДЕМУЦЬКИЙ**

В головних ролях:
РУДАКОВ, ТАУТ-КОРСО, БРАЙНІН,
::: **КУЧИНСЬКИЙ і інш.** :::